

Fort Prins Frederik met gereconstrueerde toegangsbrug.

Ontdek De Plaet

Ooltgensplaat wordt wel een verborgen parel genoemd. Door de Erfgoedspecial Ooltgensplaat, die iedereen op Goeree-Overflakkee eind april in de bus kreeg, is die parel meer tevoorschijn gekomen. Fort Prins Frederik, het raadhuis, het weeghuisje aan de haven, de Weel en nog veel meer – het staat allemaal in de special. Daarmee is het magazine een nadrukkelijke uitnodiging om het erfgoed in en rond De Plaet te ontdekken en te beleven.

De redenen om naar Ooltgensplaat te gaan, nemen in de nabije toekomst alleen maar toe. Bijvoorbeeld omdat er in de loop van 2022 bij het opstappunt voor het deltapontje aan de Havendijk een replica van de lichtopstand komt die ooit aan de ingang van de haven stond. De kleuren en het materiaal – staal – zijn gelijk aan het bakken dat bij het havenkanaal van Stellendam is geplaatst. De vorm is gebaseerd op

historische tekeningen van de Plaetse lichtopstand. Ook een extra reden om Ooltgensplaat te ontdekken is de realisering van een educatief centrum in het raadhuis. Daar is meer over De Plaet, het erfgoed, de omgeving en de natuur te horen, te zien en te leren. Dat centrum wordt nog dit jaar gerealiseerd. Ooltgensplaat is echter nu al een bezoek waard vanwege bijvoorbeeld:

- **Fort Prins Frederik** (Havendijk 16), waar de geschutstoren is gerestaureerd en de toegangsbrug in ere is hersteld; het prachtig gerestaureerde zeventiende-eeuwse **raadhuis** (Kaai);
- het eveneens gerestaureerde **weeghuisje** (Kaai tegenover het raadhuis), dat tot eind september elke zaterdag open is van 10.00 tot 16.00 uur om wat te eten of te drinken en om toeristische informatie op te pikken;
- het Toeristisch Overstap Punt (**TOP**) (Havendijk 2), dat een ideaal startpunt is voor wandel- en fietstochten, ook voor mensen die met de auto komen en een goede parkeerplaats zoeken;
- een vaartochtje met het **deltapontje**. Meer informatie: www.eropuitindehoekschewaard.nl/deltapontjes.

Het deltapontje.

Terugkeer van het historische fort

Er was al een nieuwe toegangsbrug. En de geschutstoren, het oudste gedeelte van Fort Prins Frederik, ziet er weer als nieuw uit. Maar er staat nog meer restauratiewerk op stapel. Dit jaar volgt het oostelijk deel – de voorzijde – van het fort. Een klus van ongeveer een halfjaar.

Wat gaat er gebeuren? Restauratie van de poterne (poort), de brug naar de geschutstoren, geschutopstellingen en de munitieopslagplaatsen: acht bouwwerken in totaal. Het houtwerk – luiken, deuren – verkeert in slechte staat, en dat geldt ook voor het bricbeton. Na de restauratie is een en ander in oude luister hersteld.

Evenals de grondlichamen die in de loop der tijd ernstig zijn aangetast en hier en daar zelfs helemaal verdwenen. De grondlichamen dienden als dekking voor schoten vanaf het water.

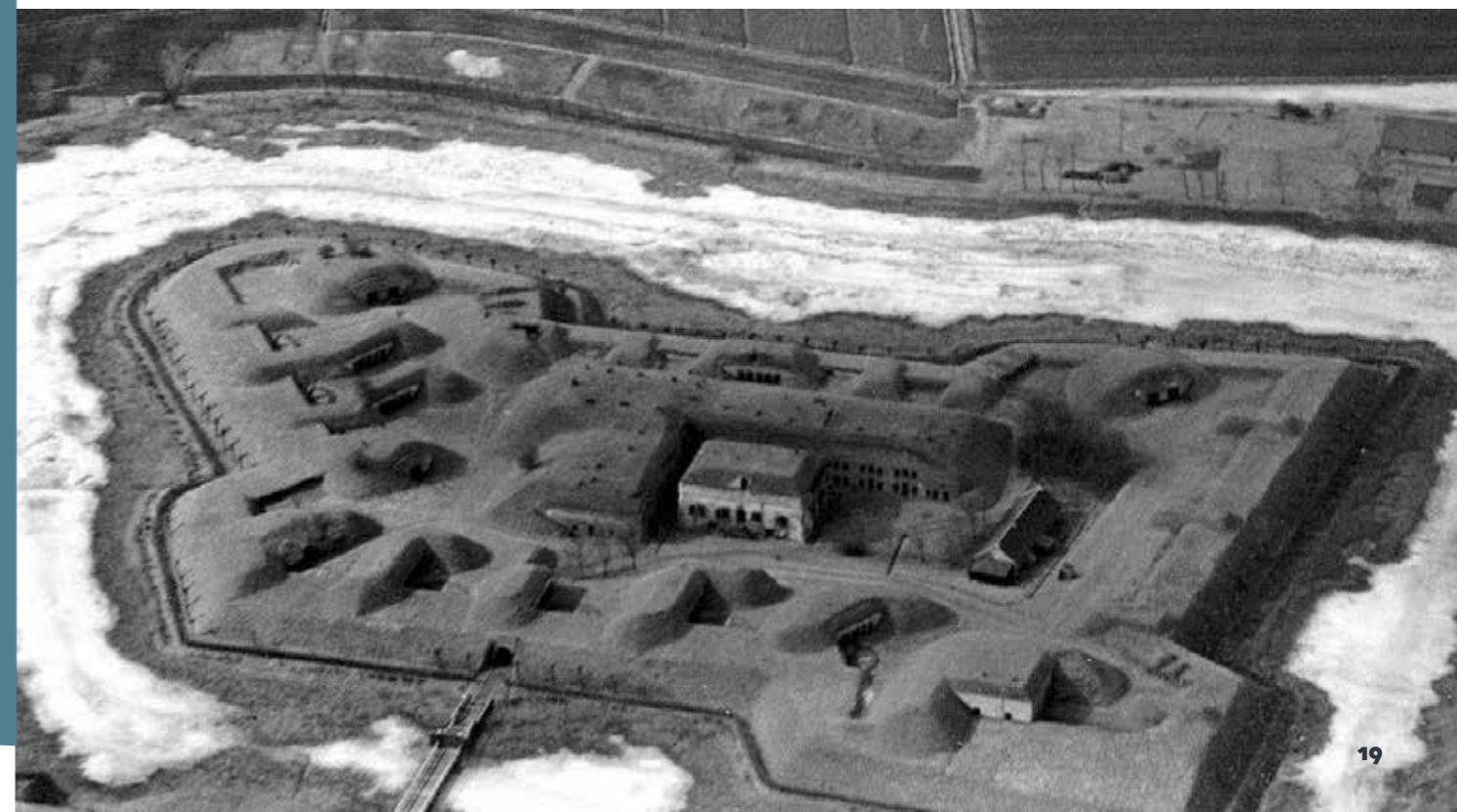
Ze zijn, samen met de geschutopstellingen en munitieopslagplaatsen, in de tweede helft van de negentiende eeuw gerealiseerd door de Nederlandse

overheid. De geschutstoren stamt uit de Franse tijd en is dus ouder. Door de restauratie herleeft het historische fort. Dat zal het beleven van deze unieke locatie bij Ooltgensplaat weer een impuls geven.

Herbestemming

In de toekomst volgt de herbestemming van de binnenkant van de geschutstoren, de kazerne en het kruithuis. Dit zal gebeuren in samenspraak met de exploitant van het fort. Op dit moment loopt het traject om te komen tot een juiste, passende exploitatie die naar verwachting eind dit jaar bekend is. Meer informatie hierover staat in de eerder dit jaar verschenen Erfgoedpecial Ooltgensplaat. Deze is verkrijgbaar bij onder andere het VVV Inspiratiecentrum in Ouddorp.

Het fort in oude glorie. De grondlichamen zijn duidelijk zichtbaar.

Met een trekpuntje over de Groote Kreek

Ten zuiden van Den Bommel loopt de Groote Kreek. Het is een voormalige getijdengeul, een restant uit de tijd dat het gebied nog niet was ingepolderd en eb en vloed dus vrij spel hadden. Die geschiedenis komt dichterbij nu je een stuk langs de Groote Kreek kunt wandelen.

De kreek vormt een belangrijk onderdeel van de kreek- en landschapsroute Den Bommel, die dit jaar opengaat voor het publiek. Het is een wandelroute langs de mooiste locaties in en rond het dorp, waaronder ook de dijk langs het Haringuliet. Starten is mogelijk op drie punten: het havenplein in Den Bommel, restaurant Hoezemoos en het Beleefbos. Wandel je de hele route, dan ben je

ongeveer vijftien kilometer onderweg.

Met een trekpuntje kun je de Groote Kreek oversteken. Ook door vijftientig tot dertig educatieve belevingselementen wordt het een echte beleefroute. De kreek- en landschapsroute is een initiatief van de erfgoedlijn Goeree-Overflakkee, voortvloeiend uit het rapport *Kreek in Zicht op Goeree-*

Overflakkee (2018). De eeuwenoude kreken beter benutten en beleven, dat is het doel. De Bommelse wandelroute is het eerste project. Momenteel is onderzoek gaande naar de haalbaarheid van meer kreekprojecten op het eiland.

Bij de ontwikkeling van de kreek- en landschapsroute Den Bommel is de dorpsraad direct betrokken.

Naamstenen bij kreken

De kreken ontdekken, dat is een aanrader. Want deze restanten van getijdengeulen brengen je in contact met de ontstaansgeschiedenis van het eiland. Kreken zijn gevormd door de natuur. Ze hebben een landschappelijke waarde én zijn cultuurhistorisch erfgoed. Daarom mogen ze best wat meer opvallen. Bijvoorbeeld door het plaatsen van naamstenen.

Magdalenakreek, Paardengat, Smalle Gooi, Wildemanskreek, Tweede Hamerd, Boomuliet. De kreken op Goeree-Overflakkee hebben soms de prachtigste namen. Mooi dat een stuk of

vijftientig, dertig van die namen ook letterlijk zichtbaar worden. Ze komen namelijk op naamstenen. De stenen – vergelijkbaar met de naamstenen die je aantreft bij wegen en dijken in de polders

– krijgen uiteraard een plek bij de kreken. Goed zichtbaar voor wandelaars en fietsers, die de kreken van dichtbij willen bekijken.

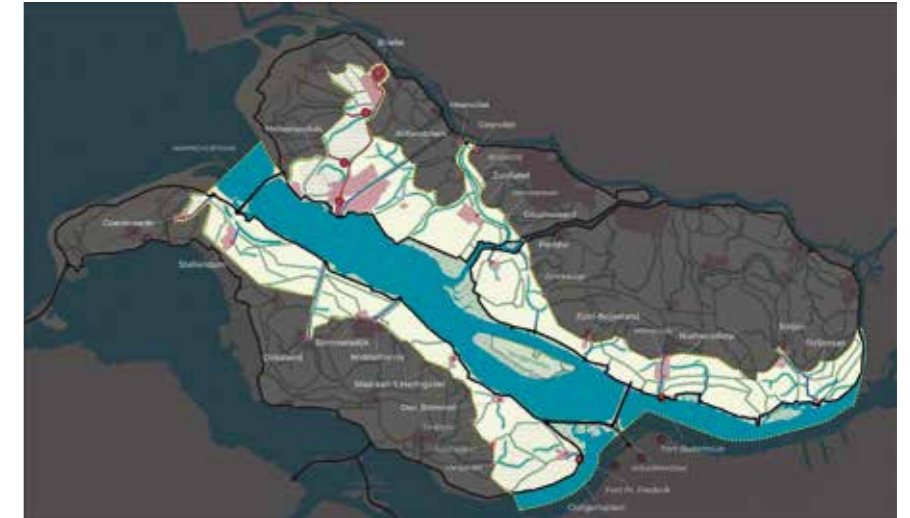
Uitbreiding erfgoedlijn naar andere zijde Haringuliet

De erfgoedlijn Goeree-Overflakkee wordt uitgebreid naar de Hoeksche Waard en Doorne-Putten. Het Haringuliet is straks de ruggengraat van de erfgoedlijn.

De erfgoedlijn gaat de brede oeverzone van de eilanden omvatten: de noordrand van Goeree-Overflakkee en de zuidrand van Hoeksche Waard, inclusief het eiland Tiengemeten, en van Doorne-Putten, de vestingsteden Brielle en Hellevoetsluis en de Bernisse. Het centrale thema van de erfgoedlijn is 'het leven tussen en met het water, als vriend en vijand'.

Daaronder vallen zes thema's:

- de **havenkanalen** en het maritieme verleden;

- de karakteristieke **dorpen** die in verbinding staan met het Haringuliet, het Hollandsch Diep en de Bernisse;
- **dijken**;
- **kreken**, inclusief de Bernisse, de rivierarm die van oudsher de grens vormt tussen de voormalige eilanden Doorne en Putten;
- de **Watersnoodramp** van 1953 en de Deltawerken Haringulietdam en Volkerakdam;

- de **waterlinies**: de Stelling van het Hollandsch Diep en het Volkerak en de Stelling van de Monden der Maas en het Haringuliet, met de vestingsteden Brielle en Hellevoetsluis.

De feestelijke start van de nieuwe erfgoedlijn is in september. Dan wordt ook de nieuwe naam voor de erfgoedlijn onthuld.

Fiets- en wandelroutes op één website: Visitgo

Stel: je wilt al fietsend of wandelend Goeree-Overflakkee ontdekken. Dan kun je gewoon op de fiets stappen of de wandelschoenen aantrekken en gaan...

Maar je kunt ook een route kiezen.

Er zijn volop thematische fiets- en wandelroutes, ook langs het eilandelijke erfgoed. Eilandmarketing Goeree-Overflakkee brengt ze samen op de website www.visitgo.nl.

"Doorheen vond je de wandel- en fietsroutes her en der verspreid. Sommige waren bovendien verouderd", zegt Mie-Wah Pang van Eilandmarketing. "De routes stonden op verschillende websites, in folders, op kaarten... Nu combineren we ze op één website. Heel handig, ook omdat de website

ook goed toegankelijk is via je mobiele telefoon. Je ziet per route niet alleen de knooppunten, maar ook de bezienswaardigheden die je onderweg tegenkomt."

Wie op Visitgo kijkt bij 'Doe' krijgt de routes – naast bijvoorbeeld watersport, natuur en winkelen – op een dienblad aangeboden. Tussen alle fiets- en wandelroutes zijn die van de erfgoedlijn Goeree-Overflakkee gemarkeerd.

Zie www.visitgo.nl/nl/doe voor de fiets- en wandelroutes.

Nu ook Überschwemmungen en Münzschatz in Streekmuseum

Buitenlandse bezoekers van het Streekmuseum Goeree-Overflakkee moesten zich altijd maar zien te redden met Nederlandse teksten.

Maar daar is nu verandering in gekomen. Dankzij de erfgoedlijn Goeree-Overflakkee klinken verscheidene eilandverhalen van het museum nu ook in het Duits.

“We hebben een mooi museum, maar bij de eilandverhalen die we vertellen waren we alleen gericht op de Nederlandstalige bezoeker”, zegt bestuurslid Bertrand van den Boogert. “En dat terwijl we ook een aardig percentage buitenlanders trekken. Om hen beter te bedienen hebben we nu ook Duitse en Engelse teksten.”

Het Streekmuseum is niet het Rijksmuseum met teksten in vier talen bij alles wat er is te zien. Nee, het museum in Sommelsdijk heeft een selectie

gemaakt, ook om een overkill aan teksten en ruimtegebrek te voorkomen. Er is gekozen voor vertalingen van digitale teksten.

Van den Boogert: “Denk aan de film Water, het DNA van Goeree-Overflakkee, de VR-presentatie over de Watersnoodramp en de filmpjes over het kofjekokertje, de Romeinen op Goeree, de inundatie – van het WO2GO-project Verdrinkend Land – en de muntschat. We hebben trouwens bewust

gekozen voor ondertiteling, niet voor nasynchronisatie.” Doordat het museum lange tijd gesloten was, vanwege corona, is er nog geen meetbaar effect van de vertalingen.

Volgens Bertrand van den Boogert is het toevoegen van Duitse en Engelse teksten te plaatsen in een groter kader: de professionalisering van het Streekmuseum. Het streven is om te voldoen aan de vereisten van het predicaat ‘Geregistreerd Museum’.

Langs geschenkwoningen

De routekaart geschenkwoningen (zie ook pagina 4 en 5 in dit magazine) telt drie routes: West, Midden en Oost. Ze leiden langs de nog resterende woningen die Goeree-Overflakkee als geschenk ontving na de Watersnoodramp van 1953 én langs locaties die aan die ramp herinneren. De routekaart geschenkwoningen is verkrijgbaar bij het DUU Inspiratiepunt Goeree-Overflakkee in Ouddorp, het gemeentehuis in Middelharnis, musea, bibliotheken en het weeghuisje in Ooltgensplaat. De kaart kost 1,50 euro.

Kort maar krachtig

Een BooQi is een handzame uitvouwfolder, zo groot als een creditcard. Er is ook een BooQi over het erfgoed op Goeree-Overflakkee met bondige informatie over bijvoorbeeld de Menheerse werf, de havenkanalen, de zeedijken, de Watersnoodramp en de bunkerroute.

Gratis verkrijgbaar bij het DUU Inspiratiepunt Goeree-Overflakkee.

Verkrijgbaar

Stripboek als erfgoedgids

De reislustige, fotograferende en filmende gebroeders Boomsma zijn vereeuwigd in het stripboek ‘Erfgoed ontdekken op Goeree-Overflakkee.’

Op stap met de Boomsma's. Het boek is kleurrijk als de gebroeders zelf, leerzaam én humoristisch. Er staan ook allerlei spelletjes in en een wandelroute langs het erfgoed in Middelharnis en Sommelsdijk.

Het boek is voor 7,95 euro te koop bij het DUU Inspiratiepunt Goeree-Overflakkee, het Streekmuseum, het RTM-museum, het Torenmuseum, de boekhandels op het eiland en Spar Nieuwe-Tonge. De bon op de achterzijde van dit magazine geeft recht op 2 euro korting.

Havenkanalen beleven

Zeven havenkanalen telt Goeree-Overflakkee: levensaders in de tijd dat er nog geen bruggen en dammen waren. Deze sporen van het verleden zijn te ontdekken en te beleven, je kunt er wandelen, fietsen, varen, eten en drinken. Dat – gecombineerd met tips, weetjes en de globale geschiedenis van de havenkanalen – is allemaal te vinden in de brochure ‘Trek eropuit naar de havenkanalen’.

De brochure is voor 2 euro te koop bij het DUU Inspiratiepunt Goeree-Overflakkee, bij de boekhandels en onder andere het Streekmuseum, het RTM-museum, Museum Ouddorp en de Menheerse werf.

Erfgoedkaart

Havenkanalen, bietenkaden en jaagpaden, coupures, gemalen, sluizen, bunkers, de trambaan, geschenkwoningen. Dat en nog veel meer – locaties en gebouwen die een directe relatie hebben met de eiland-economie, de verdediging, de dijken en de waterveiligheid – staat op de kaart ‘Erfgoed van Goeree-Overflakkee’.

De kaart is gratis verkrijgbaar bij het DUU Inspiratiepunt Goeree-Overflakkee, het gemeentehuis en de musea op het eiland.

Streekgids FietsActief

Eerder dit jaar is de Streekgids Goeree-Overflakkee van fietstijdschrift FietsActief verspreid op Goeree-Overflakkee, Doorne-Putten en Schouwen-Duiveland en in de Hoeksche Waard. De gids bevat twee fietsroutes, die ook langs eilandelijk erfgoed gaan. Verder biedt deze fraaie uitgave volop inspiratie, afstapadressen, overnachtingsmogelijkheden en aanbiedingen.

Wie de Streekgids niet heeft ontvangen, kan een gratis exemplaar ophalen bij het DUU Inspiratiepunt Goeree-Overflakkee, musea, het gemeentehuis, de Menheerse werf en het weeghuisje in Ooltgensplaat.

Andere fiets- en wandelroutes

- Landschapstentoonstelling Ooggetuigen van de Watersnood in Battenoord
- Kunstkruielroutes in Ooltgensplaat en Stellendam
- Fietsroutes Verdrinkend Land
- Christoffelroute tussen Dirksland en Sommelsdijk
- Bunkerroute, De Punt bij Ouddorp

Ga naar het DUU Inspiratiepunt of visitgo.nl

Op de achterzijde van dit Erfgoedmagazine staan (kortings)bonnen voor deze en andere producten van de erfgoedlijn Goeree-Overflakkee.